

Nr 56

Av fröken **Höjer** och fröken **Elmén**, om viss ändring i bidragsförskottslagen.

Genom en år 1956 vidtagen ändring i lagen om förskottering av underhållsbidrag till barn (bidragsförskott) öppnades möjlighet för ett barn att erhålla bidragsförskott inte såsom förut endast för faders underhållsbidrag utan även för moders. För det fall att ingen av föräldrarna har vårdnaden om barnet utan båda ålagts att utgiva underhållsbidrag samt ingen av dem fullgör denna skyldighet kan sålunda barnet erhålla bidragsförskott både för faders och moders underhållsbidrag. I detta avseende torde ingen tvekan om lagändringens innebörd ha uppstått. Tyvärr har situationen varit annorlunda i ett annat avseende, nämligen i fråga om det högsta belopp som i dylikt fall kan utgå. Enligt 8 § utgår bidragsförskott med det belopp, den underhållsskyldige är pliktig att utgiva till barnets underhåll, dock högst med 720 kr. för år. Denna bestämmelse borde rimligen innebära att bidragsförskott begränsas till 720 kr. för år *i fråga om varje underhållsbidrag som det skall ersätta*. Genom ett utslag av regeringsrätten den 28/11 1957 (Samlingen Socialvårdsmål, mål avgjorda i regeringsrätten 1957 nr 6) har emellertid bestämmelsen i stället givits den innebörden, att bidragsförskott aldrig kan utgå med mer än 720 kr. *för ett barn*. Ett barn, som inte har underhåll från någon av föräldrarna och omhänderhaves av särskilt förordnad förmyndare som har vårdnaden om det, skulle alltså inte kunna erhålla bidragsförskott med mer än 720 kr. per år, under det att ett barn, som omhänderhaves av t. ex. modern, som har vårdnaden om det och bidrar till dess underhåll, kan för enbart faderns underhållsbidrag få bidragsförskott med samma belopp. En så orättvis ordning kan det inte gärna ha varit lagstiftarnas mening att införa.

Regeringsrätten var inte enig vid fattandet av ifrågakavande beslut. En ledamot reserverade sig till förmån för den lagtolkning som vi för vår del funnit vara den rimliga och utvecklade därvid skälen för denna på följande sätt:

Enligt 1 § bidragsförskottslagen avses med bidragsförskott förskott å det underhållsbidrag som fadern eller modern till ett barn är pliktig men underlåter att utgiva. Härav följer att, om såväl fadern som modern underlåter att betala förfallet bidragsbelopp, barnet äger erhålla bidragsförskott å vart och ett av de båda underhållsbidragen. Stadgandet i 8 § samma lag rörande det belopp, varmed bidragsförskott skall utgå, måste för det fall att förskott skall utgå å underhållsbidrag från såväl fadern som modern enligt sin ordalydelse innebära, att stadgandet gäller beträffande ettvar

av förskotten. Om, det oaktat, den i stadgandet ingående begränsningsregeln vore avsedd att gälla beträffande de båda bidragens sammanlagda belopp, skulle ytterligare bestämmelser vara erforderliga rörande ej mindre fördelningen av maximibeloppet på de båda underhållsbidragen än även, därest jämlikt 3 § i lagen olika barnavårdsnämnder hava att — måhända samtidigt — pröva ansökningarna om bidragsförskott, å vilken av nämnderna det skulle ankomma att besluta om denna fördelning. Det vore jämväl önskvärt att ett stadgande funnes till förhindrande av att två nämnder varandra ovetande beviljade samma barn bidragsförskott till ett sammanlagt belopp överstigande det enligt lagen tillåtna. Då bestämmelser av nyss angiven innebörd saknas, bör 8 § bidragsförskottslagen icke tolkas annorledes än efter sin ordalydelse.

Härav framgår bl. a. att, om regeringsrättens tolkning av lagen skulle bli definitiv, det blir nödvändigt att komplicera lagen med bestämmelser om skyldighet för varje barnavårdsnämnd som behandlar en ansökan om bidragsförskott att verkställa en undersökning, huruvida även den andra föräldern ålagts utge underhållsbidrag samt i så fall huruvida bidragsförskott sökts eller beviljats hos annan barnavårdsnämnd för detta underhållsbidrag. Även vissa andra bestämmelser bleve erforderliga. Det bör erinras om att det i fall av angiven art torde vara regel att föräldrarna är mantalsskrivna i olika kommuner, d. v. s. att de båda ansökningarna om bidragsförskott går till olika barnavårdsnämnder. Det synes oss angeläget att lagstiftarna i stället genom lämpligt uttalande eller eventuellt genom ändring av lagen i förtydligande syfte tillser att bidragsförskottets maximering till 720 kr. per år i fortsättningen kommer att avse varje underhållsbidrag, för vilket förskott sökes, inte varje barn. Den grupp av barn saken gäller är säkerligen ganska liten till sin omfattning. Kostnaderna för samhället genom en sådan ordning bleve därför obetydliga. Rättvise- och rimlighetsskäl talar starkt för att även den lilla gruppens intressen beaktas. Som nämnts talar även administrativa skäl för denna ordning.

Vi hemställer,

att utskottet ville utarbeta och för riksdagen framlägga det förslag som bäst tillgodoser det angivna syftet.

Stockholm den 20 januari 1959

Gerda Höjer

Brita Elmén